

ARBEID FREMMER HELSE

I en by som badet i sol og sydet av liv, satte ergoterapeutene sitt preg på Arendalsuka. Blant annet arrangerte de seminar om arbeidsdeltakelse på Strand Kafé ved pollen.

Arendalsuka er en politisk festival som arrangeres i Arendal hver sommer. Onsdag 17. august var det hovedsakelig omstilling, teknologi og miljø som sto på programmet. Ergoterapeutene arrangerte seminar på Strand Kafé ved pollen med temaet «Gjør arbeidslivet mulig for enda flere»

ARBEID GIR HELSE

Seminaret ble ledet av Jon Paschen Knudsen, førsteamanuensis ved Institutt for arbeidsliv og innovasjon ved Universitetet i Agder. Han stilte spørsmålet «Hvordan kan vi gjøre arbeidslivet mer tilgjengelig?» Deretter ga han ordet til forbundsleder Nils Erik Ness, som innledet med å si at arbeid gir helse.

– Vi får impulser som stimulerer oss fysisk og kognitivt, gir oss selvfølelse og sosialt nettverk samt at arbeid sikrer inntekt og trygghet. Det er bedre å jobbe enn å være sykmeldt, sa han.

Deretter pekte han på problemer som at arbeidsløsheten øker i deler av landet, det tar lang tid for nye innvandrere å få jobb, og arbeidsdeltakelsen hos personer med funksjonsnedsettelse er

– Det er bedre å jobbe enn å være sykmeldt, sa Nils Erik Ness.

Foto: Sol Nodeland

– Forholdene på arbeidsplassen må ha stort fokus i alle tilbud, sa Randi Wågø Aas. Foto: Sol Nodeland

langt lavere enn i den øvrige befolkningen.

– Mange unge med funksjonshemming risikerer dårlig inntekt og fattigdom fordi de aldri får seg en jobb, sa Ness.

Han trakk også fram OECDs konklusjon fra 2006: «Den store utfordringa for Norge er å forstå hvorfor eksisterende, tilsynelatende gode tilbud ikke klarer å levere.»

– Det virker som Norge har svært gode rammebetingelser, men likevel kommer vi dårlig ut sammenlignet med andre land, sa han.

Selv mente han det er for lite fokus på gapet mellom menneskers arbeidsevne og kravene på arbeidsplassen. Som eksempel viste han til NAVs arbeidsevneevaluering, som skal evaluere relasjonen mellom den enkeltes ressurser og begrensinger og omgivelsenes krav og forventninger.

– En studie gjennomført av Sigrud Wik og Jan Tøssebro viser at saksbehandlere i NAV ofte vurderer personens arbeidsevne uten engang å involvere brukeren selv, og det er liten interesse for å kartlegge faktiske arbeidsoppgaver på arbeidsteden.

Ergoterapispesialist i arbeidshelse Kristin Haugen fortalte om sin erfaring med arbeidsplassbesøk. Foto: Sol Nodeland

Han trakk også fram behovet for bedre samarbeid mellom NAV, bedriftshelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

- Siloene mellom NAV og helsetjenestene må rives - det er behov for kulturendring! Her kan vi lære av hverdagsrehabilitering med styrket brukerstyrt, tverrfaglig og kunnskapsbasert innsats.

TILBUD SOM LEVERER

Nils Erik Ness fikk mye støtte av Randi Wågø Aas, førsteamanuensis ved Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitet i Stavanger. «Hvorfor klarer ikke våre tilbud å levere», spurte hun.

Hun pekte blant annet på at vi har for liten tradisjon for å utvikle tilbud basert på forskning i Norge.

- Vi er tiltakskåte og setter stadig i gang nye tiltak, uten at de nødvendigvis er basert på kunns-

skap om hva som faktisk fungerer.

Nordmenn har også for stor tro på at sykefravær kan forebygges med trening, massasjestol og vinlotteri.

- I forbindelse med Kvalitetskommuneprogrammet så vi på tolv kommuner med mye sykefravær. Vi fant ut at de prøvde å gjøre friske folk enda friskere, uten særlig effekt. Potensialet for å minske sykefraværet ligger hos langtidssykmeldte med lettere psykisk uhelse og muskel- og skjelettplager, som står for mesteparten av sykefraværet. Vi vet også at det som betyr noe for folk, er meningsfullt arbeid, en god ledelse og at det er behov for deg på jobben.

Wågø Aas var også opptatt av samarbeidet mellom NAV, helse-tjenestene, den sykmeldte selv og arbeidsplassen.

- I en stor kunnskapsoppsum-

ARENDALSUKA

Arendalsuka er en årlig arena hvor nasjonale aktører innenfor politikk, samfunns- og næringsliv møter hverandre og folk for debatt og utforming av politikk for nåtid og framtid. Arrangementet er partipolitisk uavhengig og har som mål å styrke troen på politikk og politisk debatt. Arendalsuka ble arrangert første gang i 2012 og ble umiddelbart en suksess. Den er inspirert av Danmarks Folkemøde på Bornholm (siden 2011) og Sveriges Almedalsuken (siden 1982).

«Den store utfordringa for Norge er å forstå hvorfor eksisterende, tilsynelatende gode tilbud, ikke klarer å levere.»

OECDs rapport om *Sickness, Disability and Work* (2006)

mering som ser på hvorfor mennesker kommer tilbake i jobb, ser vi at utveksling av kompetanse mellom NAV, helsetjenesten og arbeidsplassen hjelper. Aktørene må ha den samme forståelsen av hvorfor Ola Hansen er sykmeldt. En rekke studier viser også at Ola selv må ha eierskap til tilbakeføringen.

Hennes forslag for å øke arbeidsdeltakelse var å etablere tverrfaglige og tverretatlige lokale «Raskere tilbake-team» som kan støtte brukeren så fort som mulig.

- Vi må bringe ressursene inn tidlig, og ikke tenke at vi skal fikse alle sykdommer, men fraværproblemet. Vi må også ha en felles forståelse for hva som er barrierene for å kunne gå tilbake til jobben. Da kan Ola Hansen få et individuelt barriererknusingsopplegg.

DRAR UT PÅ ARBEIDSPLASSEN

Ergoterapeut og spesialist i arbeidshelse Kristin Haugen har mye erfaring med arbeidsplassbesøk. Hun jobber på Hernes-instituttet ved Elverum.

- Når langtidssykemeldte arbeidstakere forteller om gapet mellom kravene i jobben og deres egen funksjon, er det bare en ting å gjøre. Da drar vi og pasienten ut for å tilrettelegge på arbeidsplassen i samarbeid med arbeidsgiveren og andre aktuelle parter som NAV, fastlegen og bedriftshelsetjenesten.

Som eksempel fortalte hun om «Kari», som er ansatt i hjemmesykepleien.

- Kari reiser rundt til eldre og vasker. Store deler av dagen står

hun bøyd over vaskebøtta og blir derfor sliten i ryggen. Det som skulle til, var en lett og liten vasketralle som hun fikk med seg i bilen sin, altså en fysisk tilrettelegging. Nå fungerer hun i jobben igjen.

- Som Randi nettopp fortalte, viser forskning at tilrettelegging på arbeidsplassen og samarbeid og kontakt mellom arbeidsplass, NAV og helsepersonell øker sjansen for at sykmeldte kommer seg tilbake i jobb. Da må vi gjøre det, sa Haugen.

UNGDOMMEN NÅ TIL DAGS

Det var flere arrangementer med fokus på arbeidshelse denne dagen. I båten Shanti satt ergoterapeut Tone Marie Trondal og hennes kolleger i Agder Arbeidsmiljø IKS klare til å informere om prosjektet «Fremtidens arbeidstakere». I prosjektet leverer de bedriftshelsetjeneste til elever i videregående skole med fokus på det fysiske arbeidsmiljøet.

- Vi har tro på det å skape gode og sunne vaner tidlig i arbeidslivet. Hittil har vi blant annet jobbet med ergonomi og støy, sa Trondal.

ERGOTERAPEUTENES STAND

Utenfor kulturhuset i Arendal sto en annen munter gjeng. Her lånte Ergoterapeutene Unios stand i to timer under mottoet «Ergoterapeuter gjør hverdagslivet mulig». Aktivitetstreet var på plass, og de forbigående lot seg villig lokke til å skrive ned lapper med viktige aktiviteter, som de så hengte opp på treet.

Ombord i Shanti satt Frank Beck, yrkeshygieniker i Agder Arbeidsmiljø IKS; Sigmund Baasland, verneleder og kontaktperson ved Sam Eyde videregående skole; Gunn M. Gundersen, sykepleier i Agder Arbeidsmiljø IKS; og Tone Marie Trondal, ergoterapeut i Agder Arbeidsmiljø IKS. Foto: Else Merete Thyness

Marit Bjerger fra Ergoterapeutene Sør står klar med brosjyrer for å informere folk om forbundets arbeid. Foto: Else Merete Thyness